

Orgán verejnej moci, verejnoprávny subjekt

Jedným z taxatívne určených prípadov, keď treba určiť zodpovednú osobu, je, ak ide o orgán verejnom moci, verejnoprávny subjekt. K vymedzeniu pojmu orgán verejnej moci, resp. verejnoprávny subjekt je vhodné uviesť, že nariadenie GDPR ani iné právne predpisy súvisiace s ochranou osobných údajov neobsahujú legálnu definíciu týchto pojmov. Pôvodná pracovná skupina WP 29 (ktorá sa prijatím nariadenia GDPR transformovala na Európsky výbor pre ochranu osobných údajov) v jednom zo svojich odporúčaní k inštitútu zodpovednej osoby z roku 2017 uviedla, že pojem orgán verejnej moci, resp. verejnoprávny subjekt by mal byť zadaný vo vnútroštátnej legislatíve každého členského štátu Európskej únie. V slovenskom právnom poriadku však legálna definícia týchto dvoch pojmov absentuje. V aplikačnej praxi sa ustálila charakteristika, ktorá pochádza z rozhodnutí súdov. Podľa týchto rozhodnutí je orgán verejnej moci najčastejšie opísaný ako subjekt, ktorý rozhoduje o právach a povinnostiach iných osôb a tieto rozhodnutia sú prostredníctvom štátnej moci vynútiteľné. Subjekt, o ktorého právach a povinnostiach sa rozhoduje, nie je pri rozhodovaní v rovnoprávnom postavení s rozhodovacím orgánom a rozhodnutie nezávisí od jeho vôle. Orgánmi verejnej moci sú tak predovšetkým subjekty, prostredníctvom ktorých štát vykonáva svoju zákonodarnú, výkonnú a súdnu moc, alebo iné subjekty, ktoré sú zákonom výslovne splnomocnené rozhodovať o právach a povinnostiach iných subjektov.¹²

Povinnými subjektmi, ktoré musia určiť zodpovednú osobu, sú:

- a) ústredné orgány štátnej správy (napr. ministerstvá),
- b) štátne orgány s celoslovenskou pôsobnosťou, ktoré nemajú postavenie ústredného orgánu štátnej správy (napr. Úrad na ochranu osobných údajov SR, Verejný ochranca práv, Dopravný podnik a pod.),
- c) orgány územnej samosprávy (napr. Vyššie územné celky, obce a mestá),
- d) policajný zbor a prokuratúra,
- e) obecná polícia, ozbrojené sily SR, Zbor väzenskej a justičnej stráže SR,
- f) kancelária prezidenta, Úrad vlády SR, Národná rada SR,
- g) súdy, ak vedú inú agendu, ako je výkon súdnej moci,
- h) verejnoprávne inštitúcie (napr. Sociálna poisťovňa, školy a pod.),
- i) zdravotné poisťovne,
- j) štátny fond,

¹² MILOŠOVIČ, V. 2022. *Zodpovedná osoba – DPO: Ste povinný ju mať?* [online]. [cit. 2024-06-23] Dostupné na: <<https://www.securion.sk/zodpovedna-osoba-dpo-ste-povinny-ju-mat/>>.

k) špecifický orgán zriadený osobitným zákonom, ak vykonáva autonómnu verejnú moc podľa zákonov (napr. Rada pre mediálne služby a pod.).¹³

Pracovná skupina WP 29¹⁴ vo svojom odporúčaní ďalej uvádza, že úlohy vo verejnom záujme môžu vykonávať a verejnú moc môžu uplatňovať nielen orgány verejnej moci alebo verejnoprávne subjekty, ale aj iné fyzické alebo právnické osoby, ktoré síce nemajú postavenie orgánov verejnej moci, no riadia sa verejným alebo súkromným právom v sektoroch, ako sú napríklad služby verejnej dopravy, dodávky vody a energií, cestná infraštruktúra, verejnoprávne vysielaťie, sociálne bývanie, a to v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi každého členského štátu Európskej únie. V týchto prípadoch sa dotknuté osoby môžu nachádzať vo veľmi podobnej situácii, ako keď ich údaje spracúva orgán verejnej moci alebo verejnoprávny subjekt. Osobné údaje sa predovšetkým v uvedených situáciách môžu spracúvať na podobné účely a jednotlivci majú často podobne malú alebo nijakú možnosť ovplyvniť, či a ako sa ich osobné údaje budú spracúvať. Môžu tak žiadať dodatočnú ochranu, ktorú by im mohlo priniesť určenie zodpovednej osoby. Aj keď v skôr uvedených prípadoch nariadenie GDPR povinnosť týmto subjektom určiť zodpovednú osobu neukladá, pracovná skupina WP 29 ako osvedčený postup odporúča, aby súkromné organizácie plniace úlohy vo verejnom záujme alebo uplatňujúce verejnú moc určili zodpovednú osobu. Činnosť takejto zodpovednej osoby sa týka všetkých vykonávaných spracovateľských operácií vrátane operácií, ktoré nesúvisia s plnením úlohy vo verejnom záujme alebo s plnením úradnej povinnosti.

Nariadenie GDPR a analogicky aj slovenský zákon o ochrane osobných údajov v súvislosti s orgánom verejnej moci alebo verejnoprávnym subjektom konštatuje, že ak je prevádzkovateľ alebo sprostredkovateľ orgánom verejnej moci alebo verejnoprávnym subjektom, môže sa pre viaceré takéto subjekty určiť jedna a tá istá zodpovedná osoba. Nevyhnutné je však v takomto prípade zohľadniť organizačnú štruktúru a tiež veľkosť takýchto orgánov verejnej moci alebo verejnoprávneho subjektu.

¹³ BERTHOTY, J. a kol. 2018. *Všeobecné nariadenie o ochrane osobných údajov*. Praha : C. H. Beck, 2018, s. 338-339.

¹⁴ Pracovná skupina WP 29 pre ochranu údajov bola zriadená podľa čl. 29 smernice na ochranu osobných údajov. Táto pracovná skupina je nezávislým európskym poradným orgánom pre ochranu údajov a súkromia. So začatím uplatňovania nariadenia GDPR sa WP 29 transformovala na Európsky výbor pre ochranu osobných údajov. Pracovná skupina WP 29 v súčasnosti už nepôsobí a bola plne nahradená novým pomenovaním v skratke *EDPB* (v anglickom plnom znení „*European Data Protection Board*“), ktorá zastáva rovnaké kompetencie ako dovtedy skupina WP 29. Avšak aj naďalej všetky rozhodnutia, stanoviská, guidelines zostávajú v platnosti, až kým nebudú nahradené aktualizovanou verziou. Pre viac informácií pozri: <https://www.edpb.europa.eu/edpb_en>.

Do pozornosti dávame metodické usmernenie Úradu na ochranu osobných údajov SR č. 1/2018 pod názvom Inštitút zodpovednej osoby v podmienkach obcí a miest,¹⁵ ktoré sa venuje otázkam, ako organizačne zabezpečiť plnenie povinností súvisiacich s určením zodpovednej osoby v podmienkach obcí a miest. V ustanovení metodického usmernenia Úradu na ochranu osobných údajov SR č. 1/2018 sa uvádza, že obce a mestá je nevyhnutné chápať ako orgán verejnej moci podľa čl. 37 ods. 1 písm. a) nariadenia GDPR a podľa § 44 ods. 1 písm. a) zákona o ochrane osobných údajov. Obec alebo mesto zodpovedajú za to, aby zodpovedná osoba spĺňala stanovené predpoklady, ktoré možno preukázať napríklad dokladom o najvyššom dosiahnutom vzdelaní, rôznymi certifikátmi, potvrdeniami o absolvovaní kurzov, dokumentmi preukazujúcimi prax. Pri obciach a mestách je dôležité, aby zodpovedná osoba mala priamu oznamovaciu povinnosť voči starostovi alebo primátorovi z dôvodu zabezpečenia informovanosti o akýchkoľvek zisteniach a odporúčaníach v oblasti ochrany osobných údajov. Obdobne aj v tomto prípade platí, že obec alebo mesto tým, že si určí zodpovednú osobu, sa nezbavuje svojej zodpovednosti za spracúvanie osobných údajov.

Úrad na ochranu osobných údajov SR v rámci svojej kontrolnej činnosti u obcí a miest prvotne zisťuje, či si obce a mestá splnili svoju ohlasovaciu povinnosť mať nahlásenú zodpovednú osobu v evidencii na Úrade na ochranu osobných údajov SR a či údaje o zodpovednej osobe sú verejne dostupné. Napríklad Úrad na ochranu osobných údajov SR pri výkone kontroly v obci Smolenice zistil, že obec nemala nahlásenú zodpovednú osobu, čím sa dopustila porušenia čl. 37 ods. 7 nariadenia GDPR tým, že dňom výkonu kontroly nezverejnila kontaktné údaje na zodpovednú osobu a podľa čl. 37 nariadenia GDPR zodpovednú osobu neoznámila na Úrad na ochranu osobných údajov SR. V priebehu kontroly obec Smolenice v postavení prevádzkovateľa nahlásila a určila zodpovednú osobu.¹⁶

Ďalšie obdobné rozhodnutie Úradu na ochranu osobných údajov SR bolo v obci Veľký Biel, keď došlo k porušeniu čl. 37 ods. 1 písm. a) a čl. 37 ods. 7 nariadenia GDPR tým, že si dňom jeho uplatnenia, a to 25. mája 2018, nespĺnili po-

¹⁵ Metodické usmernenie Úradu na ochranu osobných údajov SR č. 1/2018 – Inštitút zodpovednej osoby v podmienkach obcí a miest. Dostupné na: <https://dataprotection.gov.sk/files/metod-urad/14/mu_c-1_2018_k_institutu_zodpovednej_osoby_v_podmienkach_obci_a_miest.pdf>.

¹⁶ Rozhodnutie Úradu na ochranu osobných údajov SR č. 01080/2020-Os-2. V tomto prípade obec Smolenice dostala prvotne pokutu vo výške 10 000 eur za viaceré porušenia ochrany osobných údajov, napríklad porušenie zásady zákonnosti, zásady obmedzenia účelu, zásady transparentnosti a podobne. V rámci konania o rozklade bola nakoniec obci Smolenice pokuta znížená na 800 eur.

vinnosť určiť zodpovednú osobu, zverejniť jej konkrétne údaje a oznámiť ich dozornému orgánu. V danom prípade bola obci udelená pokuta vo výške 300 eur. Ako prít'azujúcu okolnosť posúdil Úrad na ochranu osobných údajov SR najmä povahu a závažnosť porušenia, keďže práve zodpovedná osoba má v podmienkach prevádzkovateľa dohliadať na ochranu osobných údajov a za daným účelom prevádzkovateľovi/obci poskytnúť informácie a poradenstvo. Ako poľahčujúcu okolnosť pri stanovení výšky pokuty Úrad na ochranu osobných údajov SR vyhodnotil to, že postup prevádzkovateľa v rozpore s nariadením GDPR nebol zistený ako opakovaný. A to, že v konaní nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov konania, resp., že neboli zistené také následky, ktoré by priamo zasiahli dotknuté osoby, alebo ohrozili ich súkromný a rodinný život.¹⁷

Kto môže byť zodpovednou osobu pre obce a mestá? Aj na túto otázku nájdete odpoveď v metodickom usmernení Úradu na ochranu osobných údajov SR č. 1/2018, ktoré uvádza, že môže ním byť zamestnanec, externá spoločnosť či poslanec obecného alebo mestského zastupiteľstva, avšak nie z titulu svojej funkcie člena zastupiteľstva. Pre viacero obcí alebo miest je možné mať určenú spoločnú zodpovednú osobu, ktorú možno určiť nasledujúcimi spôsobmi:

- a) zodpovedná osoba okresného alebo krajského mesta,
- b) zmluva uzatvorená medzi obcou alebo mestom a zodpovednou osobou,
- c) zmluva uzatvorená medzi obcami alebo mestami (napr. susediace obce a mestá, zaistenie kontinuity plnenia úloh zodpovednej osoby),
- d) zmluva uzatvorená medzi združením obcí alebo miest a zodpovednou osobou.¹⁸

Spracúvanie osobných údajov v rámci hlavných činností subjektu

Pri analýze tohto kritéria sa treba zaoberať diferenciaciou hlavných a vedľajších činností prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa. Uvedomujeme si, že analyzovať takéto činnosti nie je vždy v aplikačnej praxi jednoduché. Preto k tomuto výkladu odporúčame pozrieť si recitál 97 nariadenia GDPR, ktorý špecifikuje, že spracúvanie osobných údajov patrí k hlavným činnostiam prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa vtedy, ak sa spracúvanie osobných údajov týka primárnych činností týchto subjektov, nie vedľajšej činnosti. Ide teda o také druhy operácií, ktoré možno vzhľadom na ich povahu považovať za nevyhnutné na dosiahnutie

¹⁷ Rozhodnutie Úradu na ochranu osobných údajov SR č. 00783/2019-Os-5.

¹⁸ V súlade s § 20 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zákonov.

podnikateľských alebo iných cieľov činnosti prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa.¹⁹

Ako príklad možno uviesť zdravotnícke zariadenie, ktorého hlavnou činnosťou je poskytovanie starostlivosti pacientom, ktorých lieči, ošetruje a podporuje. Táto činnosť nevyhnutne zahŕňa spracúvanie osobných údajov týkajúcich sa zdravia (napr. zdravotné záznamy pacienta). Spracúvanie takýchto osobných údajov treba v tomto prípade považovať za hlavnú činnosť zdravotníckeho zariadenia. Podporná alebo „pomocná“ činnosť (napr. odmeňovanie zamestnancov, IT podpora) však nepredstavuje hlavnú činnosť kliniky.²⁰

Spracúvanie osobných údajov vo veľkom rozsahu

Nariadenie GDPR neuvádza konkrétnu špecifikáciu slovného spojenia spracúvanie osobných údajov vo veľkom rozsahu. Pri analýze tohto kritéria môže byť pomocníkom znova recitál 91 nariadenia GDPR.

Európsky výbor pre ochranu osobných údajov zostavil základné kritériá na určenie toho, či spracúvanie osobných údajov možno považovať za spracúvanie vo veľkom rozsahu a pri posudzovaní toho, či ide o spracúvanie vo veľkom rozsahu, odporúča zohľadniť nasledujúce faktory:

- počet dotknutých osôb, ktorých sa spracúvanie týka, vyjadrený buď ako konkrétne číslo, alebo ako podiel príslušnej populácie,
- objem údajov a/alebo rozsah rôznych položiek údajov, ktoré sa spracúvajú,
- dĺžka trvania alebo stálosť (trvalosť) činnosti spracúvania osobných údajov,
- geografický rozsah spracovateľskej činnosti.

---

¹⁹ Recitál 97 nariadenia GDPR znie: „Ak spracúvanie vykonáva orgán verejnej moci s výnimkou súdov alebo nezávislých justičných orgánov pri výkone ich súdnej právomoci, alebo ak v súkromnom sektore vykonáva spracúvanie prevádzkovateľ, ktorého hlavnými činnosťami sú spracovateľské operácie, ktoré si vyžadujú pravidelné a systematické monitorovanie dotknutých osôb vo veľkom rozsahu, alebo ak hlavnými činnosťami prevádzkovateľa alebo spracovateľa je spracúvanie osobitných kategórií osobných údajov vo veľkom rozsahu a údajov týkajúcich sa uznania viny za trestné činy a priestupky, mala by prevádzkovateľovi alebo sprostredkovateľovi pri monitorovaní vnútorného dodržiavania tohto nariadenia pomáhať osoba s odbornými znalosťami práva a postupov v oblasti ochrany údajov. V súkromnom sektore sa hlavné činnosti prevádzkovateľa týkajú jeho primárnych činností, a nie spracúvania osobných údajov ako vedľajšej činnosti. Potrebná úroveň odborných znalostí by sa mala určiť najmä v závislosti od vykonávaných operácií spracúvania údajov a od požadovanej ochrany osobných údajov, ktoré spracúva prevádzkovateľ alebo sprostredkovateľ. Takéto zodpovedné osoby, či už sú alebo nie sú zamestnancami prevádzkovateľa, by mali mať možnosť vykonávať svoje povinnosti a úlohy nezávisle.“

²⁰ CNIL. *Practical Guide GDPR. Data protection officers*. 2022. [online]. [cit. 2024-07-23]. Dostupné na: <<https://www.cnil.fr/en/cnil-publishes-guide-dpos>>.